

Küreselleşmenin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi*

Recep Güneş¹ Ahmet Fethi Durmuş² Bilal Solak³

Özet

Son 50 yılda yapılan uluslararası anlaşmalarla ülkelerin siyasi sınırları korunurken, ekonomik sınırlar kaldırılarak küreselleşme süreci başlamıştır. Küreselleşme süreci, ekonomik ve sosyal birimlerin bütünü etkilemiş ve bu etkileşim artarak devam etmektedir. Değişimin olduğu alanlardan biride sermayedir. Küreselleşmeyle birlikte sermaye hareketleri hızlanmıştır. Mevcut değişim, muhasebe uygulamalarında da değişimi zorunlu kılmış, her ülkede farklı bir muhasebe dilinin yerini dünyada ortak bir muhasebe dilinin uygulanmasını beraberinde getirmiştir. Çalışmanın birinci bölümünde muhasebe uygulamalarının Dünyada ve Türkiye’de gelişim süreci incelenmiş, literatür taraması yazılmış, ikinci bölümde dünyada ortak bir muhasebe dilinin geliştirilmesi amacıyla oluşturulan Uluslararası Muhasebe Standartları ve Küçük ve Orta Boy İşletmeler için Muhasebe Standartları açıklanarak Tek Düzen Muhasebe Uygulaması arasındaki farklar ampirik olarak ortaya konacaktır.

Çalışma, sonuç ve önerilerle bitirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Uluslararası Muhasebe Standartları, KOBİ Muhasebe Standartları

The Effects of Globalization on Accounting Applications

Abstract

Through the agreements made in the last 50 years, the process of globalization has started by removing the economical boundaries while the political boundaries of countries have been protected. The process of globalization has affected all of economical and social units, and this interaction is going on increasingly. One of the fields in which change takes place is capital. Capital movements have gained speed with the globalization. Current change necessitated changing in accounting applications, and a common accounting language started to be used in the world instead of different accounting languages in each country.

In the first part of the study, the development process of accounting applications in Turkey and in the world has been examined, and literature review has been written down. In the second part, for the International Accounting Standards and Small and Medium size Enterprises composed to improve a common accounting language in the world, the differences between International Accounting Standards and Uniform Accounting Standards are going to be expressed empirically through explaining Accounting Standards. It has been completed with the study, result and suggestions.

Keywords: Globalization, International Accounting Standards, SME Accounting Standards

* Bu makale Turgut Özal Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Kongresi II’de bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Prof.Dr.İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, recep.gunes@inonu.edu.tr

² Araş.Gör.İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, ahmet.durmus@inonu.edu.tr

³ Araş. Gör. İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, bilal. solak@inonu.edu.tr

1. Giriş

Pek çok alanda kendisini hissettiren küreselleşme olgusu, işletmeleri de farklı boyutlarda etkilemektedir. İşletmelerin yapıları, yönetim anlayışları ve üretim biçimleri gibi pek çok değişik konu ya hızlı bir gelişim süreci içine girmekte veya tamamen yenilenmektedir. İşletmelerin küreselleşme ile birlikte yapıları daha fazla etkilenmekte ve değişikliğe uğramaktadır (Tağraf, 2002:34). Dünyada ki gelişmelere paralel olarak çoğu bilimsel sistem olduğu gibi muhasebe sistemi de değişime uğramakta, ya da en azından koşullar bu dönüşümü dayatmaktadır. Dünyada ki gelişmelere karşı, muhasebe sistemlerinin birer parçası olan hesap planları da bu gelişmelere uyum sağlayacak bir yapıya kavuşmalıdır (Güneş, 2008:3).

Muhasebe tarihi, Milattan Önceki dönemlerde yapılan kil tabletlere kadar uzanmaktadır. Diğer bir ifade ile uygarlıkların oluşumu ile muhasebe tarihinin oluştuğunu söylenmek mümkündür (Selimoğlu vd, 2009:220). 19. Yüz yıldan itibaren muhasebe sanat veya teknik olma yapısından bilim olma yoluna girdiğinde, İtalya, Fransa ve daha sonra Almanya'da ortaya çıkan muhasebe okulları, çift yanlı kayıt yöntemini 20. yüzyılın karışık düzenine hazırlamak ile uğraşmışlardır. Bu hazırlık evresinde muhasebe bilim olurken, ilke ve kuralları da oluşmuştur. Bu uğraş boyunca da muhasebe literatürü doğmuş ve gelişmiştir. Etkin literatürün doğuş noktası kuşkusuz 1794 yılında, yani 18. yüz yılın sonlarında İngiliz Jones'un İngiliz Sistemi ile Defter Tutma adı ile kaleme aldığı kitabı olmuştur. Jones'un bu yapıtı, batı ülkelerinde 19. yüzyıl boyunca muhasebe düşüncesinin gelişimine hareket veren atılım olmuştur (Güvemli ve Aslan, 2009:32).

Çalışmamızın birinci bölümünde, küreselleşme sürecine yer verilmiş, ikinci bölümde 10 Yüzyıldan'dan günümüze kadar olan kitlesel değişimler ve bu değişimlerin muhasebe uygulamalarına yönelik etkileri araştırılmıştır. Çalışmamız, sonuç ve önerilerle bitirilmiştir.

2. Küreselleşme

Küreselleşme son dönemlerde sosyal bilimler literatüründe sıklıkla kullanılan, ancak belirsizliklerle dolu, net bir biçimde tanımlanamamış kavramlardan biridir. Küresel sözcüğünün yaklaşık 400 yılı aşan bir tarihi olmasına karşılık küreselleşme kavramı 1960'larda kullanılmaya başlanmıştır. 1980'li yıllardan itibaren de kullanımı sıklaşmıştır (İçli, 2001:163). Küreselleşme ya da global bütünleşme, global entegrasyon, ülkeler arasındaki iktisadi, siyasi, sosyal ilişkilerin yaygınlaşması ve gelişmesi, ideolojik ayrımlara dayalı kutuplaşmaların çözülmesi, farklı toplumsal kültürlerin, inanç ve beklentilerin daha iyi

tanınması, ülkeler arasındaki ilişkilerin yoğunlaşması gibi farklı görünen ancak birbirleriyle bağlantılı olguları içerir (DPT, 1995:1).

Küreselleşme bir anlamda, milli ekonomik, politik, kültürel yapının bir dizi uluslararası gelişme ile koalisyonudur ve bir ideoloji olarak da her ülkenin bir değerini etkilemesini sağlamaktadır (Mittelman,1997:3, Akt. Akdiş, 2002). Bu etkileşimin finansal karakterli işlem ve davranışlara da yansımaları avantaj ve dezavantajları beraberinde getirmektedir (Akdiş,2002:1).

Küreselleşme sürecinden etkilenen alanların başında gelen finansal sistem; belirli kişi ve kurumların, piyasaların, araçların ve organizasyonların, beraberce çeşitli fonksiyonları yerine getirmek üzere bir araya gelmeleri sonucunda oluşan bir bütündür. Tasarrufların yatımlara aktarılması işlevi finansal sistem aracılığıyla gerçekleşmektedir. Paranın ve değişik düzeylerde paranın fonksiyonlarını gören çeşitli finansal araçların üretildiği ve ekonominin işleyişi içine sokulduğu bu sistem, aynı zamanda ekonominin mikro ve makro performansının da belirleyicisi durumundadır (Afşar,2007:189).

Küreselleşme sürecinin oluşturduğu yeni durumun temelinde, işletmelerin dünyanın bütün bölgelerinde hiçbir kısıtlamaya maruz kalmadan tek bir pazar gibi faaliyet gösterebilmesi çabası yatmaktadır. Dünya geneli tek bir pazar gibi faaliyet gösterebilmek için ülke yönetimlerinin ülke gümrüklerini daha geçirgen bir yapıya dönüştürmeleri arzu edilir. Bu çerçevede gelişmiş ülkeler tarafından yönlendirilen Dünya Ticaret Örgütü gibi kimi kurumların oluşturduğu uluslararası ticaretteki yeni düzenlemeler ile empoze edilmektedir (Tağraf, 2002:34).

Sosyal ve beşeri bir bilim ve ayrıca değişen işletme faaliyetlerine sürekli yenilerek cevap veren muhasebe süreci, işletmelerin gelişim serüveninde bazen yeniliği açan bazen de yenilikten etkilenerek gelişimini sürdürmüş, küresel gelişmelere de kayıtsız kalmamıştır.

3. Küreselleşme Sürecinin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi

İnsanlar var olduğu günden itibaren; yaşamlarını sürdürmek, yaşam kalitelerini artırmak, merak duygularının oluşturduğu gizemleri gidermek amacıyla mal ve hizmet gereksinimleri doğmuştur. İlk çağlarda, insanlar, daha çok yaşamları için zorunlu olan gündelik ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik malları kendileri üretip yine kendileri tüketmektedirler. Yüzyıllar geçtikçe, sadece kendi için üretip tüketenden ziyade belirli bir toplumun ihtiyaçları kadar üreten ve satan işletmeler oluşmaya başladığı görülmektedir.

Bu gelişmelerin önemli bir kısmı ise hem coğrafik hem de siyasi nedenlerden dolayı en fazla görüldüğü Avrupa da ki işletmelerdir. Tek bir kişi veya aile firmasının elinde olduğu,

bazen ortaklık veya işlerinin yönetimi bir grup yöneticiye devretmiş olan bir grup yatırımcıya ait olan firmalarda bulunmaktadır. Mevcut birimlerin çoğu, modern çağın başlangıcındaki işlerin çoğunu yürütebilecek yeteneğe sahiptir; fakat uzun vadeli yatırımlar için ihtiyaç duyulan büyük sermaye miktarları, onları sürekli sermayesi ve aktarılabılır stokları olan hisseli şirketler kurmaya ve bu alanda uzmanlaşmaya sürüklemiştir (Heaton, 2005:309). Mevcut süreç hızlı işlemiş özellikle Güney Avrupa da, İtalya’da her birinin faaliyet süresi yüzyıldan daha fazla sürmekte olan çok sayıda büyük işletme kurulmuştur. Bunların birçok şubelerini ve bürolarını da hesaba katmamız gerekmektedir. Öte yandan, ticari iş olgularının giderek daha karışık bir yapıya sahip olmaya başladığını, satışların vadeli yapılması ve perakende satışlar yanında belirli bir komisyon karşılığında toptan satışlarında ortaya çıktığını ve kar-zarar hesaplarına gereksinme duyulmaya başlandığını görülmektedir (Güvemli, 2007:4). Bu süreçte muhasebe uygulamalarında tek yanlı kayıt yöntemi görülmektedir. Tek yanlı kayıt yöntemi, on beşinci yüzyıl ortalarına kadar Batı Avrupa ülkelerinde muhasebe düzenine egemen olan anlayıştı. Basit kayıt yöntemi de denilen tek yanlı kayıt yönteminde de belirli bir tarihte dönem sonlarında mali tablo düzenlenmesi söz konusudur. Envanter çıkarılır, yani bütün varlıklar, kasa, alacaklar, stoklar, duran varlıklar alt alta yazılır ve toplanır. Bunların altına sıra ile borçlar yazılır ve borçların tutarları da toplanır. Aradaki fark öz sermayedir. Ama öz sermaye kavramı yoktur ve öz sermaye tutarına da yer verilmez (Güvemli, 2007:1).

İşletme kavramının gelişmesi ile, muhasebenin asıl uygulama ve gelişme alanı ortaya çıkmış ve muhasebe tüccara, diğer bir deyişle tek bir kişiye özgü olmaktan çıkıp işletmeye ait olma niteliğine kavuşmuştur (Güvemli, 2000:11). Ticaretteki mevcut gelişmeler muhasebe uygulamasında çift yanlı kayıt yönteminin de habercisi olarak görülmelidir (Güvemli, 2007:4).

Bugünkü muhasebe teorisinin temelini oluşturan çift taraflı kayıt yönteminin (Muzaaf Muhasebe Metodu) on üçüncü yüzyıldan itibaren İtalya’da kullanılmaya başlandığı, 1296 tarihinde floransada tutulmuş kayıtlardan anlaşılmaktadır. Ancak bu kayıt sisteminin daha önceleri doğuda kullanılmış olması ihtimalide mevcuttur (Sevilengül, 2007:13).

Sanayi devrimi, İngiltere’de 18. Yüzyılda buhar makinesinin tekstil üretimine uyarlanmasıyla gerçekleşerek, sanayi kapitalizminin tarihi süreci başlamıştır (Ceylan, 2010:72). Deniz seferleriyle elde edilen hammaddeler, deniz ticaretiyle oluşan pazarlar, geniş bir sömürü piyasası, yeterli sermaye, bol ve ucuz emek ve siyasal yapının desteklenmesiyle

bütün Avrupa'da çok hızlı bir şekilde gelişmiştir. Pamuk, tekstil, demir ve çelik sanayi devriminin en fazla talep gören ürünleri olmuşlardır (Çetin, 2002:89).

İşletme ekonomisinde uygulanan muhasebenin gelişmesi, 18.yüzyıl İngiliz ekonomistleri ve 19.yüzyıl Amerikalı sanayicileri tarafından sağlanmıştır. Fransızların rolü de azımsanmayacak kadar fazladır. Anselme Payen (1817) den, Guilbault'a (1865) kadar bir muhasebe düşünürü topluluğu sanayi muhasebesinin ana hatlarını ortaya koymuşlardır. Bu gelişmeler işletmelerin savunulabilir ve açıklamalı sonuçlarına ve işletmenin ekonomik birimlerin değerlendirilmesine götürecektir. Ancak işletmenin aktiflerinin değerlendirme yöntemleri için gerekli ticari fiyatların belirlenmesinde ihtiyaçlara cevap verilmesi güçlüklerle dolu olmuştur. Aynı güçlük sınai faaliyetlerin kontrolü amacı ile duyulan ihtiyaçlar açısından da geçerlidir (Durand, 2009:200).

İkinci dünya savaşından sonra, dünya ticaretini serbestleştirme eğilimleri ortaya çıkmaya başlamış ve bu süreç hızlı bir şekilde serbestleştirme süreci devam etmektedir. Dünya ticaretinin serbestleştirilmesi amacıyla iki ayrı süreç olduğu gözlenmektedir. Birincisi, General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) çerçevesindeki çok yanlı görüşmelerle, ticaretin serbestleştirilmesine dayanan küresel yaklaşımdır. Bu aynı zamanda bugün küreselleşme adı verilen gelişmelerinde başlangıcını oluşturmaktadır. İkincisi ise, iktisadi birleşme hareketlerini kapsar burada genellikle belirli bir coğrafi bölgede yerleşik ve yakın ekonomik ilişki içinde bulunan ülkeler arasındaki dış ticaret ve diğer ekonomik faaliyetleri serbestleştirmek üzere (Avrupa Ekonomik Topluluğu gibi) iktisadi gruplaşmaların oluşturulması söz konusudur (Seyidoğlu, 2007:215).

Günümüz dünyasında yaygınlık kazanan ekonomik bütünleşme hareketi, önce, 1950 ve 1960'lı yıllarda, uluslararası ticaret alanında etkisini göstermeye başlamıştır. GATT sistemi içerisinde kodifiye edilen kurallar, uluslararası mal ticaretini bir disiplin altına almaya çalışmışlardır. 1970 ve 1980'li yıllarda başlayan mali ve diğer hizmet piyasalarının, yatırımların entegrasyonu süreci ise, yine GATT içerisinde belirli kurallara bağlanmak aşamasındadır. Bu gelişmeler de küreselleşmeye yeni bir ivme kazandırmaktadır (DPT, 1995:2).

1980'li yıllardan itibaren dünyada hızlı bir küreselleşme süreci yaşanmaya başlanmıştır. İletişim ve haberleşme teknolojilerindeki gelişmelerle ülkelerin içi piyasalar üzerine koydukları engel ve kısıtlamaları kaldırmaları bütün piyasaları birleştirici etki yapmıştır. Küreselleşme, ticaretin serbestleştirilmesinden ziyade, üretimin küreselleşmesi

şeklinde çok uluslu işletmelerin üretiminin dış dünya ülkelerine taşınması ve mali piyasaların serbestleşmesi biçiminde ortaya çıkmıştır (Seyidoğlu, 2007:1).

Küresel ve diğer işletmelerin gelişmeleri ve sürekliliklerini sağlamada muhasebe uygulamaları önemli bir rol oynamıştır. Uluslararası ticaretin yaygınlaşmasıyla birlikte her ülkede farklı olan muhasebe uygulamalarının uyumlaştırılması gerekliliği 1972 yılında uluslar arası muhasebe standartlarının temelinin atılmıştır.

1973 yılında Avusturya, Kanada, Fransa, Almanya, İngiltere, Japonya, Meksika, Hollanda, İrlanda ve Amerika olmak üzere Uluslar arası Muhasebe Standartları Komitesini (IASC) kurma kararını vererek uluslar arası muhasebe standartlarının oluşturulmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır.

Ticarette ibrenin uluslararası göstermesi, muhasebe sistemlerinde de bütün ulusların ortak bir muhasebe dili kullanmasını zorunlu kılmıştır. Bu nedenle uluslararası muhasebe standartları geliştirilerek ortak bir dil oluşturulması yolunda azımsanmayacak bir yol kat edilmiştir. Kısa bir süre sonra Çin’de hazırlanan bir bilançoğu hiçbir destek almadan okuyup anlayabileceğimiz gibi, ülkemizde hazırlanan bir gelir tablosu da Şili’de aynı şeffaflık içinde okunabilecektir. Bu aynı zamanda ülkelerin ve insanların birbirini daha iyi anlaması, daha doğru ilişkiler kurmasını da sağlayacaktır (Polat, 2009:2).

Küreselleşme süreciyle birlikte gündeme gelen konulardan bir tanesi de ülkeler arasında uluslararası düzeyde anlaşılabilir ve çok yönlü iletişime olan ihtiyaçtır. Bu iletişim ihtiyacının en çok hissedildiği alan şüphesiz uluslararası ticarete ortaya çıkan finansal verilerdir. Nitekim bu ihtiyacı karşılamak amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi’nce (IFAC) “Uluslararası Muhasebe Standartları” hazırlanmış ve tüm dünya ülkelerinin kabulüne sunulmuştur (Kaya ve Dinç, 2007:343).

Ekonominin küreselleşmesine yol açan gelişmeler, ekonomi ile yakından ilgili muhasebe bilgisini kullanan taraflardan özellikle Çok Uluslu İşletmeleri (ÇUI), çok uluslu muhasebe ve denetim işletmelerini, yatırımcılar ve yatırım analistlerini yeni sorunlarla karşı karşıya getirmiştir. Uluslararası muhasebe alanında çalışmalar yapan araştırmacıların hemen hepsi ortaya çıkan sorunların gerisinde ülke muhasebe sistemlerindeki farklılıkların olduğu konusunda hemfikir olmuşlardır. Günümüz muhasebe sistemleri, ölçme yöntemleri, bilgi açıklama uygulamaları ve denetim yöntem ve uygulamaları konusunda farklılıklar göstermektedir (Ağça ve Aktaş, 2007:3).

2000 li yıllarda yaşanan muhasebe skandalları, yatırımcıların hem finansal piyasalara hem de muhasebecilik mesleğine olan güvenini derinden sarsmıştır. Yaşanan skandallardan

sonra, yatırımcılar için, şirketlerin daha şeffaf finansal raporlama yapması ve denetçilerin daha etik davranışlarda bulunması önem kazanmıştır (Arsoy, 2008:18). ENRON, ve PALMANAT skandallardan en önemlileri arasındadır. Bu iki skandal sonrasında, yatırımcıların doğru ve güvenilir bilgi alma noktasında önemli eksikliklerin olduğu ortaya çıkmıştır.

Finans ve ekonomi dünyası için devrim niteliğinde bir gelişme olarak nitelendirilen Standartların uygulamaya girmesi yalnızca ülkemizde yaşanan bir olgu değildir. Ülkemizle neredeyse eş zamanlı olarak, bugün başta AB ülkeleri olmak üzere gelişmiş veya gelişmekte olan pek çok ülkede Muhasebe Standartlar uygulamaya girmiş durumdadır (Özkan ve Acar, 2010:52). Uluslararası Muhasebe Standartlarının yayınlanması ve birçok ülkede yürürlüğe girmesini müteakip, ekonomik faaliyetlerin lokomotifi niteliğindeki Küçük ve Orta Ölçekli Şirketlere (KOBİ) yönelik olarak uluslar arası muhasebe standartlarına yönelik olarak çalışmalar başlatmıştır.

Çalışmalar çok kısa bir sürede sonuç vermiş, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi, Küçük ve Orta Ölçekli Şirketler (“KOBİ”) için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nı (“UFRS”) Temmuz 2009’da yayımlamıştır. Buna istinaden bugüne kadar sermaye piyasalarında işlem gören şirketlerin sağladığı avantajları, bundan sonra KOBİ’ler için UFRS’yi kullanan şirketlerin de, daha şeffaf ve yeknesak uygulamaların olduğu finansal tablolar aracılığı ile şirket sahipleri, yatırımcılar ve kredi kuruluşları da kullanabileceklerdir (Durmuş vd, 2011: 176).

4. Sonuç ve Öneriler

İnsanoğlu var olduğu günden günümüze kadar, yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak ve refah seviyesini artırmak için sürekli bir arayış içinde olmuştur. Mevcut arayıştan, ticari faaliyetlerde kaçınılmaz olarak etkilenmiştir. En önemli ticari yenilik, sanayi devriminin beraberinde getirdiği kitlesel üretim ve profesyonel işletmecilik faaliyetlerinin başlaması olmuştur. İşletmelerin önemli bir fonksiyonu olan muhasebe çok kısa bir sürede bilimsel alanda da gelişimine başlamıştır. Bütün süreçlerde muhasebe sistemi kendini yenilemeyi başarmıştır.

Literatürde, 1960’lardan itibaren küreselleşme sürecinin başladığı ancak 1980’lerden itibaren bütün alanlarda varlığı görülmüştür. Muhasebe bilim insanları küreselleşme sürecinin muhasebe uygulamalarına getireceği yenilikler göz önüne alınarak 1973 yılında Dünyanın bütün ülkelerinden katılan bilim insanların Uluslararası Muhasebe Standartlarının oluşturulmasını tartışmaya açmışlardır. Ülkemizde 1980’den sonra serbest piyasa

ekonomisine geçiş beraberinde küresel etkilerin bütün alanlarda hissedilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Muhasebe uygulamalarında Küresel değişime önemli bir adaptasyon olarak görülen muhasebe standartları Türkiye’de de uygulamaya başlanmıştır.

Küreselleşme olgusunun gelişmesinde önemli bir rol oynayan iletişim ve/veya bilgi aktarımı ve bilgi aktarımında şeffaflık, dünyadaki ticari ilişkilerde de kendini hissettirmiştir. Ticari işlemler finansal bilgilerin ilgili taraflar arasındaki aktarımı oluşturularak, finansal tablolar ile yapılmaktadır. Finansal tabloların düzenlenmesi önemli bir parçasını uygulanan muhasebe sistemleridir.

Küreselleşmenin bir sonucu olarak, muhasebe uygulamaları da ticari işlemlerde ki gelişmelere paralel olarak gelişmiş, son çeyrek yüzyılda dünyada işletmeler arasında kullanılan tek bir dil olarak kullanılmaya başlanmıştır. Mevcut sürecin bir parçası olarak, ülkelerin ticari uygulamalarına ve yaşam biçimine yön veren yasal mevzuatta çok önemli değişiklikler ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde de dünyadaki gelişmelere paralel olarak birçok yasal alt yapı düzenlemesi yapılmıştır. Ancak, uygulamaların yasalara uygun hale getirilmesi için çalışmaların sürdürülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kaynaklar

Afşar A. (2007). Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme arasındaki İlişki, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:36, 188-198

Ağca A. and Aktaş R. (2007). Muhasebe/Finansal Raporlama (IAS/IFRS) Standartları İMKB’de Yer Alan Firmaların Finansal Tablolarını Nasıl Etkiledi?, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ağustos, 18, 1-17

Arsoy Poroy A. (2008). Kurumsal Şeffaflık ve Muhasebe Standartları, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, X (II), 17-35

Ceylan C. (2010). Küreselleşmenin Sektörel Etkileri, Araştırma Projesi, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No:2010-98

Çetin H. (2002). Liberalizm Tarihsel Kökenleri, *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 79-96

Devlet Planlama Teşkilatı, (1995). Dünyada Küreselleşme ve Bölgesel Bütünleşmeler Alt Komisyon Raporu, Ocak, Kitap:2

Durand R. (2009). Yönetim Muhasebesinin Gelişiminde Yedi Tarih Dersi, (Çev. Güvemli O. Arzova, B.) *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 36, 198-2001

Durmuş A. F. Solak B. Güneş R. (2011). KOBİ TFRS ve Vergi Usul Kanununda Değerleme İlkelerinin Karşılaştırılması ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Aralık, 13(4), 175-202

Güneş H. N. (2008). Tek Düzen Hesap Planının Muhasebe Standartlarına Uygunluğu SPK-TFRS-UFRS’na Uygun Mali Tablo Düzenleme Uygulaması, İstanbul: İSMMMO Yayınları, Yayın no:102

Güvemli O. (2000). Türk Devletleri Muhasebe Tarihi Osmanlı İmparatorluğu’na Kadar, I. Cilt, (2. Baskı), İstanbul: İstanbul YMM Odası Yayınları

Güvemli O. (2007). Mali Tabloların Evrimi, İstanbul: Avcıol Basım Yayın

Güvemli O. Aslan Ü. (2009). Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Kendi Branşlarının Tarihi ile Meşgul Olmalı mı?, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 41, 30-41

Heaton H. (2005). Avrupa İktisat Tarihi, (Çev. M. Ali Kılıçbay, Osman Aydoğuş) Ankara:

Par#graf Yayınevi

İçli G., (2001), Küreselleşme ve Kültür, *C. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık, 25(2), 163-172

- Kaya U. Dinç E. (2007). Türkiye Muhasebe Standartlarına göre Maddi Duran Varlıkların Değerlenmesi ve Muhasebeleştirilmesi, *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 343-364
- Özkan S. Acar Erdener E. (2010). Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Tablolar Analizi Üzerindeki Etkilerine Genel Bir Bakış, *Mali Çözüm Dergisi*, 97, 49-86
- Selimoğlu Kardeş S. Aslan Ü. Güvemli B. (2009). 12. Dünya Muhasebeciler Kongresinde Sunulan Türk Akademisyenler ve Uygulamacıların Bildirileri; Bir Literatür İncelemesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 42, 217-228
- Sevilengül O. (2007). Genel Muhasebe, Ankara: Gazi Kitapevi
- Seyidoğlu H. (2007). Uluslararası İktisat, (16. Baskı), İstanbul: Güzem Can Yayınları
- Tağraf H., (2002). Küreselleşme Süreci ve Çokuluslu İşletmelerin Küreselleşme Sürecine Etkisi, *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt:3(2), 33-47